

Синкретизмът в ромската

празнично-обредна система

модел за мирно съжителство

между православие и ислям

Какво е синкретизъм?

- *философска или религиозна система, която обединява различни противоречиви възгледи;*
- *съчетаване (смесване) на елементи от различни религии.*

Как са оцелявали ромите през времето?

От векове насам ромите съвместяват ценности от двете основни религии на Балканите и у нас – ислямът и православието.

Както всички хора и ромите имат своята значимост.

Всяко общество има своята история. Трябва да я знаем, да знаем своята култура, за да има животът ни корени. Трябва да знаем за своите предци, нашите ценности, занаяти...

Кога ромите са напуснали своята прародина?

Ромите - напуснали Индия много отдавна още през 11 век.

Тръгнали на дълъг път към всички части на тогавашния познат свят.

Минало време и този странстващ народ загубил страната си и забравил откъде произлиза.

Циганите, които напуснали Индия в миналото не били един народ, а се състояли от много племена. Те потеглили на запад и скоро достигнали границите на Византийската империя.

Защо напуснали родината си никой не знае, но има една стара легенда...

Царят на ромите – Дал решил да създаде циганска държава и да управлява като се провъзгласи за Бог. Тогава Господ се разгневил на неговото неподчинение и решил да го накаже.

Господ взел царят в едната си ръка, а в другата събрал народа му. Замахнал и разпилял ромите по целия свят. След това се обърнал към Дал, който стоял в другата му ръка и казал:

-□□□□□□□□□□ Когато ги събереш всички до един, тогава ще създадеш собствена държава и ще управляваш. Тогава ще бъдеш равен с мен!

Затова ромите днес са разпилени по целия свят и нямат собствена държава.

Ето и друга ромска приказка.

Тя разказва, как в далечни времена един цар намислил да погуби циганите в своето царство.

Тогава една циганка отишла в полето и набрала пъстър букет от полски цветя. Занесла го на царя и му казала, че както цветята са различни, така и хората се различават. Помолила го, да не ги погубва.

Царят разбрал това послание и оставил ромите да си живеят.

Оттогава ромите започнали да боядисват своите къщи в пъстри цветове. Макар да са един етнос, всъщност те са твърде пъстра и разнородна общност.

Множество различни групи се разграничават помежду си чрез свои наименования, диалекти, начин на живот и културни традиции.

Устното творчество на българските роми не изчерпва представата за душевността на създателите си, но независимо от това то е незаменим източник на знания за техните нрави.

Колкото повече познаваме фолклора на един народ, толкова по-добре познаваме самия него.

Ромите винаги са били добри занаятчии.

Типично ромски занаяти са медникарство, калайджийство, ковачество, дърводелство, дребна търговия, музика, пазар с коне.

Ако има нещо, за което другите етноси \square признават, че добронамерено завиждат на ромите, то на първо място това е умението им да се веселят.

Ромите го правят искрено, неподправено, от душа и сърце.

Ако родителите роми не отгледат деца (особено момчета) и не им се направи богата кръщеница, годеж или сватба, то животът им е безмислен. Веселбата трябва да е шумна, с избрани гости и непременно с прочути музиканти.

РОМСКАТА ПРАЗНИЧНА СИСТЕМА

РОМИ ХРИСТИЯНИ

- *Василица*
- *Атанасовден*
- *Тодоровден*

РОМИ МЮСЮЛМАНИ

- *Рамазан Байрам*
- *Курбан Байрам*

ХРИСТИЯНИ и МЮСЮЛМАНИ

- *Гергьовден (Хедерлез)*

ОБИЧАЙНО-ОБРЕДНА СИСТЕМА

ПРИ РОМИТЕ

(СЕМЕЙНИТЕ ПРАЗНИЦИ)

- *Раждане*
- *Сюнет*
- *Тръгване на училище*
- *Абитуриентски бал*
- *Сватба*

ВАСИЛИЦА / ВАСИИ

Ромската Нова година – 14 януари

Празничната трапеза

. Сърми, питки, баница с късмети,

безалкохолни и алкохолни напитки

при РОМИТЕ ХРИСТИЯНИ □ трапезата се прикадява и

благославя

при РОМИТЕ МЮСЮЛМАНИ се взима прошка

с целуване на ръка

Ромска легенда за Банго Васил

Банго Васил е Свети Васил – застъпник и защитник на ромите. Той възстановява моста, по който преминават ромите и ги спасява от явна гибел.

Св. АТАНАС

Покровител на занаятчиите – ковачите и железарите.

ТОДОРОВДЕН

Сред народа Тодоровден е известен като Конски Великден и се празнува главно за здравето на конете.

Добрите ездаци показват уменията си.

Свързан с конните надбягвания. За ромите конят има особено място в бита и традициите им и той се почита като равноправен член на семейството.

ГЕРГЬОВДЕН

Единствения празник, който се празнува от всички етноси в България:

За българите това е началото на стопанската година, т. е. началото на лятото и работата на полето. Свети Георги е покровител на земеделеца и най-вече на овчаря и стадата.

ХЪДЪРЛЯЗ

Турският етнос отбелязва празника, в чест на двамата братя Хъдър и Иляз - покровители на плодородието и животните.

ЕДЕРЛЕЗИ

Наричан от ромите Свети Георги Спасител, защото ги е избавил от змея, който един цар пратил, за да ги изстреби.

НА ПРАЗНИК КАТО НА ПРАЗНИК

ВИЯТ СЕ КРЪШНИ ХОРА

ГЕРГЬОВДЕН / ХЕДЕРЛЕЗ

Най-голям празник – на 6 май

Прави се курбан като се коли агне. Децата се къпят във вода с разцъфнал цвят от плодни дръвчета. През нощта срещу Гергьовден се палят огънове и се прескачат за здраве. На самия празник на площада се прави голяма люлка – моми и ергени се люлеят. Играят се хора, пеят се песни.

В България Гергьовден е и официален празник; празник на българската армия и на храбростта.

РАМАЗАН / ШЕКЕР БАЙРАМ

В навечерието на празника се приготвят мекици и специална халва от брашно, които се раздават за умрелите. На този ден е абсолютно забранено да се работи.

Жените и момичетата се кънсоват и подготвят за празника. На другия ден преди изгрев слънце мъжете отиват в джамията, за да се молят. След това започва същинския Байрам.

На трапезата няма месо, поднасят се баклави, бонбони, халва, сладкиши. Ястията на масата трябва да са нечетен брой.

КУРБАН / КОЧ БАЙРАМ

Празнува се точно 70 дни след Рамазан Байрам.

Коли се жертвено агне, което не трябва да има някакъв дефект. Къносва се, като се започне от главата, минава през целия гръб и стига до опашката.

За празничната трапеза се готви агне с ориз, баница, баклава и други сладкиши, безалкохолни напитки.

Празникът е свързан с искането на прошка – младите целуват ръка на

по-възрастните и я поднасят към челото си.

СЕМЕЙНИТЕ ПРАЗНИЦИ

РАЖДАНЕ

След раждането бебето ритуално се изкъпва в подсолена вода (за да не мирише на сурово). Правят му се пити – обредни питки, омесени специално за случая, още мед халва и сирене. Събират се близки и роднини. Бебето и младите му родители се отрупват с подаръци и благопожелания.

СЮНЕТЪТ

Голям и много тачен празник от ромите мюсюлмани. Това е обрязването на момченцата до 7 годишна възраст.

ПОСТЪПВАНЕ В ПЪРВИ КЛАС

Тенденция е в последно време малките ученици, постъпващи в I клас да се изпращат тържествено до двора на училището и да се предават на тяхната първа учителка.

АБИТУРИЕНТСКИ БАЛ

Вече е значимо събитие. Редица ромски семейства правят усилия да се откъснат от патриархалната консервативна традиция и да образуват децата си на по-високи етапи.

СВАТБАТА

Един от най-важните моменти в живота на всеки ром.

От раждането майката на момичето започва да приготвя сватбения чеиз, а родителите на момчето имат грижата да подсигурят подслон на бъдещия съпруг.

Предшественик на сватбата е годежа. Неговата цел е да се даде възможност на младите да се опознаят и обикнат по-добре преди да се решат на венчавка.

В наше време обаче ромската празнично-обредна система отдавна се е превърнала в модел за мирно съжителство между двете религиозни традиции – православие и ислям – от което, както става видно, не страда етническата идентичност на нейните носители.

Всички, които сме родени в България, сме български граждани. Тук живеят хора от различни етноси.

Българи, турци, роми, евреи, арменци и други по-малки общности.

В нашето училище всички заедно празнуваме. Няма празник, който да не сме отбелязали: Баба Марта, Благовещение, Великден, Гергьовден, Коледа и Нова година, а също така и всички официални празници на Република България.

В училището има и мажоретен състав, който вече няколко години ни представя отлично на различни общоградски тържества. През миналата учебна година момичетата се представиха успешно на Детския ромски фолклорен фестивал „Отворено сърце” във Велико Търново.

В началото на тази учебна година участвахме и на етнофеста „Отворена врата” в гр. Антоново.

Със своя чар и непринуденост децата винаги грабват публиката и обират всички овации.

Изготвили:

Лидия Костова, Даринка Ганева, Ресмие Мустафова, Фикрие Ибрямова.

Благодарим ви за вниманието!